TRIBUNAL GHAL TALBIET ZGHAR

GUDIKATUR
AVV. DR. KEVIN CAMILLERI XUEREB

Udjenza ta' nhar it-Tnejn, 30 ta' Mejju, 2022

Avviz tat-Talba numru: **126/2021**

CITADEL INSURANCE PLC [REG. NRU. C-21550] **KIF SURROGATA FID-DRITTIJIET TAL-ASSIGURAT TAGHHA ALKURT HUSSEIN**

VERSUS

JASMINE GRIXTI
[K.I. NRU. 0136000L][1]

It-Tribunal;

Ra l-Avviz tat-Talba prezentat nhar is-26 ta' April, 2021 fejn l-attrici talbet li l-konvenuta tigi kkundannata thallasha s-somma ta' sitt mija, tlieta u sebghin ewro u wiehed u tmenin centezmi (€673.81c) rapprezentanti ammont ta' danni li gew ikkagunati mill-konvenuta fuq il-vettura bin-numru ta' regsitrazzjoni «KER-991», tal-marka 'BMW 320D M SPORT', proprjetà ta' l-assigurat tas-socjetà attrici, Alkurt Hussein, u assigurata ma' l-istess socjetà, meta l-istess konvenuta telghet fuq il-bonnet tal-imsemmija vettura, hekk kif ahjar deskritt fl-Avviz tat-Talba.

L-attrici talbet ukoll l-ispejjez ta' dawn il-proceduri, ta' l-ittra legali datata 7 ta' Settembru, 2018 u ta' l-ittra ufficjali datata 29 ta' Mejju, 2019[2] u kif ukoll l-imghax legali dekorribbli min-notifika ta' l-imsemmija ittra ufficjali sad-data tal-pagament finali.[3]

Ra li ghad li debitament notifikata bl-atti ta' dawn il-proceduri, il-konvenuta naqset milli tipprezenta risposta fit-terminu preskritt mil-ligi ghal dan il-ghan u lanqas ma

---

[1] In-numru tal-karta tal-identità tal-imharrka mhux indikat fl-Avviz tat-Talba, izda jirrizulta mill-kopja tar-Rapport tal-Pulizija ezibit in atti (ara *a fol*. 5).
[2] Kopja ta' dawn iz-zewg ittri qatt ma giet ezibita fil-kors tal-proceduri. Lanqas ma saret referenza ghan-numru ta' l-ittra ufficjali waqt din il-kawza.
[3] Galadarba m'hemmx kopja tal-ittra ufficjali ezibita fl-atti ta' din il-kawza, lanqas m'hemm id-data specifika tan-notifika taghha lill-konvenuta.

deher xi rapprezentant taghha (jew xi difensur ghaliha) ghas-smigh ta' dan il-procediment.

Ikkunsidra l-provi dokumentarji mressqa;

Ra l-atti processwali kollha;

It-Tribunal jikkunsidra;

Illi l-Artikolu 9(2)(a) tal-Kapitolu 380 tal-Ligijiet ta' Malta jipprovdi illi, "*Bla hsara ghal kull regola msemmija fis-subartikolu (1), ġudikatur – Ghandu jiżgura li kaz ghandu, daqskemm ikun possibbli, jinstema' u jinqata sommarjament fl-istess jum tas-smigh tieghu u li dak is-smigh ma jtulx iktar minn seduta wahda*."

Il-paragrafu (b) ta' l-Artikolu 13 ta' l-istess imsemmi Kapitolu jiddisponi illi, "*Jekk xi parti tonqos li tidher fid-data stabbilita ghas-smigh tal-kawza, id-disposizzjonijiet li gejjin ghandhom jghoddu ... Jekk il-konvenut jonqos li jidher, il-gudikatur jista jiddeċiedi l-kawza fin-nuqqas tal-konvenut u tista ssir ammissjoni bis-subizzjoni tal-konvenut, u d-disposizzjonijiet tas-Sub-titolu VI tat-Titolu I tat-Tielet Ktieb tal-Kodici ta' Organizzazzjoni u Procedura Civili, li jirrigwardaw l-ammissjoni bis-subizzjoni tal-konvenut fil-qrati inferjuri ghandhom jghoddu mutatis mutandis*."

Minn qari ta' din ic-citata disposizzjoni, jidher li hija mhollija fid-diskrezzjoni tat-Tribunal jekk huwa jiddiferixxiex il-kawza jew le ghal gurnata ohra sabiex jisma' lill-parti mharrka f'kaz li din ma tidhirx quddiemu.

Fil-kaz prezenti, u hekk kif registrat fl-udjenza tal-21 ta' April, 2022 (*a fol*. 20), il-konvenuta giet debitament notifikata bl-atti processwali. Cionostanti tali notifika, il-konvenuta la ressqet risposta fit-terminu li trid u tghid il-ligi u lanqas ma deher xi rapprezentant taghha quddiem it-Tribunal fl-udjenza appena msemmija li kienet tmiss wara n-notifika lilha ta' l-atti u, addirittura, lanqas ma deher xi rapprezentant legali taghha sabiex issehh kontestazzjoni tal-pretiza attrici fl-udjenzi sussegwenti. Tali konvenuta, ghalhekk, kienet giet dikjarata fi stat ta' kontumacja, skond id-dettami tal-Kapitolu 380 tal-Ligijiet ta' Malta, fl-imsemmija udjenza tal-21 ta' April, 2022.

Fil-konfront ta' l-imsemmija konvenuta gie prezentant kapitolu mill-attrici fl-udjenza tal-21 ta' April, 2022 (ara Kapitolu *a fol*. 22). Dan il-kapitolu gie dikjarat bhala mistqarr fl-udjenza successiva, hekk kif registrat fil-verbal ta' l-udjenza tas-16 ta' Mejju, 2022 (*a foll*. 23–24). Peress li l-konvenuta naqset milli tirregistra dehera biex twiegeb ghal tali kapitolu, fid-dawl ta' tali omissjoni, l-istess kien jisthoqqlu jigi emmnut. Ghalhekk dan ghandu jittiehed bhala mistqarr. Kif diga' mghadud, dan kollu gie debitament puntwalizzat fil-verbal ta' l-udjenza l-ahhar imsemmija.

It-Tribunal josserva illi, in linea ta' principju, il-kapitolu hu fatt processwali li jgib mieghu effetti specifici, espressament previsti u determinati mill-ligi taht il-Kapitolu 12 tal-Ligijiet ta' Malta [*vide* Artt. 698(2) u 702(3)]. Minn tali disposizzjonijiet huwa dezunt illi l-kapitolu hu mezz dirett biex jipprovoka konfessjoni gudizzjali f'min lilu jigi deferit ta' fatt sfavorevoli ghal kapitolat u ta' vantagg ghall-parti li eskogitatu. Jinghad fid-decizjoni *in re* **Anthony Borg v. Samwel Veneziani** (Appell Inferjuri, 28 ta' April 1998), illi, "*din ic-cirkustanza hi hafna rilevanti ghaliex tfisser illi bin-nuqqas tal-konvenut appellat li jidher biex jikkontesta l-kapitolu, saret prova posittiva li l-ammont rekalmat mill-attur kien dovut lilu ghal ragunijet minnu pretizi u dana bl-ammissjoni – anke jekk negattiva fis-sens ta' non kontestazzjoni – ta' l-istess konvenut*." Fl-istess sens ara s-sentenza *in re* **Stephen Vella et v. Bollicine Limited** (Appell Inferjuri, 9 ta' Jannar, 2008).

Madanakollu, ghalkemm huwa veru li l-kapitoli, meta s-subent ma jkunx wiegeb ghalihom u ma jkunx iggustifika l-omissjoni tieghu li jikkontesta l-kawza formalment, ghandhom jitqiesu bhala konfessjoni (i.e., l'hekk imsejha konfessjoni gudizzjarja). Imma dana ma jfissirx li min hu tenut jiggudika huwa obligat joqghod dejjem fuq dik il-prezunta konfessjoni. Is-subizzjoni hija semplici mezz ta' prova, u ghandha tigi ezaminata u valjata flimkien mal-provi l-ohra kollha tal-kawza, b'mod illi, jekk il-kapitoli ma jkunux konfacenti mal-provi l-ohra tal-kawza, u l-gudikant jidhrilu li ghandu jaghti prevalenza lil dawk il-provi l-ohra, l-konfessjoni prezunta derivanti mis-subizzjoni ghandha ccedi quddiem dawk il-provi l-ohra. F'dan is-sens ara d-decizjoni *in re* **Tabib Dr. Antonio Zammit et v. Francesco Pace et** (Prim'Awla, 28 ta' Gunju, 1952). In tema, kemm id-duttrina legali kif ukoll il-gurisprudenza, issoktaw jaffermaw, u jikkawtelaw ukoll, illi tali prova wehida mhux necessarjament u bilfors ghandha tiddemostra l-fondatezza tal-pretensjoni tal-parti attrici in kwantu dak l-istat migjub in essere bil-kapitolu ma ghandux ifisser li qed jintroduci derogi ghall-principju tal-piz tal-provi. Kif rilevat mill-Qorti ta' l-Appell kolleggjali fil-kawza *in re* **James Trapani et v. Vincent Cilia** (28 ta' April 2000), "*il-kapitoli jitqiesu konfessati però dan ma jfisserx li l-Qorti kienet obbligata toqghod fuq dik il-prezunta ammissjoni. Dik il-prova kellha tigi evalwata u meqjusa flimkien ma' kull prova ohra li sa dak l-istadju setghet kienet diga' prodotta quddiem il-Qorti. Dan ghaliex kif gja' nghad is-subizzjoni setghet tintalab f'kull parti tal-procedura.*"

Sa zmien pjuttost recenti, il-Qorti ta' l-Appell (sede inferjuri) kompliet tikkonsolida dan il-hsieb u orjentament guridiku hekk kif rifless fis-sentenza *in re* **Absolute Services Ltd v. Stefan Darmenia**, moghtija fil-11 ta' Novembru, 2020. Hija wkoll interessanti s-sentenza ta' dan it-Tribunal, izda diversament presedut, *in re* **Complex Co. Ltd v. Clive May**, emessa fis-27 ta' Mejju, 2021, li mhux biss thaddan u tirrikalka l-insenjamenti hawn fuq esposti, imma tkompli tamplifika t-tematika *de quo* b'senjalazzjonijiet gurisprudenzjali ulterjuri.

Apparti l-imsemmija konfessjoni/jiet gudizzjali, it-Tribunal ha kont tar-Rapport tal-Pulizija ezibit flimkien ma' l-Avviz tat-Talba (*a foll*. 2–5) u ta' dak li affermat bil-gurament rapprezentant tal-kumpannija attrici fl-udjenza tas-16 ta' Mejju, 2022 fejn stqarr hekk: " *It-Tribunal, sema' seduta stante lil Dr. Jonathan Gatt, illi wara li gie somministrat lilu l-gurament, l-istess ikkonferma illi s-Socjeta' Attrici kienet u ghadha kreditrici tal-Konvenuta Jasmine Grixti fl-ammont komplessiv ta' EUR673.81 u li fil-mori ta' dawn il-proceduri, l-ebda hllas akkont ta' dan l-ammont ma sehh mill-Konvenuta jew minn terzi ghan-nom taghha, u li ghalhekk, l-imsemmi ammont ghadu sal-gurnata prezenti interament dovut mill-Konvenuta lill-Attrici. Ghal kull bwon fini, Dr. Jonathan Gatt, wara li ha konjizzjoni u qara' l-att promotur, l-istess ikkonferma bil-gurament il-kontenut tieghu, partikolarment dak deskritt a fol. 6 tal-atti. Dr Jonathan Gatt, b'zieda ma' dak imfisser fl-Avviz tat-Talba, jippreciza illi l-Konvenuta, qabel ma telghet fuq il-bonnet tal-vettura assigurata mis-Socjeta' Attrici, tefghet oggett u dan gie fuq il-windscreen.*" (*a foll*. 23–24). Din l-evidenza, mehuda flimkien, taghti sostenn lill-pretiza attrici.

Ghalhekk, fid-dawl tal-appena indikati provi mressqa mill-attrici – u anke bl-adoperu tad-diskrezzjoni ekwitattiva vestita f'dan it-Tribunal *ex lege* skond l-Kapitolu 380 tal-Ligijiet ta' Malta – it-talba attrici timmerita li tigi milqugha peress li tressqu provi tajbin u sufficjenti li jsostnu dak domandat mill-attrici fi procediment gudizzjarju bhal dan. Tali provi ma gew bl-ebda mod kontradetti u dan it-Tribunal, ezaminati l-istess fil-kwadru probatorju intier, ma jiddubitax mil-veracità u r-rilevanza taghhom.

Ghaldaqstant, it-Tribunal, jaqta' u jiddeciedi dan il-kaz billi jilqa' t-talba ta' l-attrici u konsegwentement jikkundanna lill-konvenuta biex thallas lill-istess attrici is-somma ta' sitt mija, tlieta u sebghin ewro u wiehed u tmenin centezmi (€673.81c), bl-imghaxijiet bir-rata ta' 8% fis-sena fuq l-imsemmi ammont dekorribbli mis-26 ta' April, 2021 (li hi d-data ta' l-intavolar ta' din il-kawza) sad-data tal-hlas effettiv u finali.

L-ispejjez gudizzjarji marbuta ma' dawn il-proceduri huma kollha a kariku tal-konvenuta, ghajr ghal dawk ta' l-ittra legali tas-7 ta' Settembru, 2018 u ta' l-ittra ufficjali tad-29 ta' Mejju, 2019 stante li t-Tribunal m'ghandux evidenza li turi l-ezistenza taghhom.

***ft*. Avv. Dr. Kevin Camilleri Xuereb**
Gudikatur

***ft*. Adrian Pace**
Deputat Registratur